

340.134:347.61/.64(497.11)

PORODIČNI ZAKON U REPUBLICI SRBIJI- STANJE, IZAZOVI I PERSPEKTIVE**Msc Jasmina Nikšić****Apstrakt:*

Porodični zakon Republike Srbije¹ (dalje: Zakon) donet je 2005. godine i kao takav u vreme u kojem je donet predstavljao je značajnu novinu u odnosu na prethodni Zakon o braku i porodičnim odnosima iz 1981. g.² U radu predstavljamo trenutno stanje i mesto Porodičnog zakona u pravnom sistemu Republike Srbije. S obzirom na to da je od donošenja Zakona protekla jedna decenija, neophodno bi bilo uvesti novine u ovoj oblasti. Poseban problem kojim se bavimo u radu jesu pravne praznine koje se pojavljuju usled tehnološkog i razvoja medicinskih sredstava kao i promena u sveukupnoj realnosti. Tako, mnoge društvene pojave ostaju izvan zakonskog regulisanja u našoj zemlji. Ono čime smo se, takođe, bavili jesu i moguća rešenja gore navedenih problema.

Ključne reči: Porodični zakon, pravne praznine, izmene zakona, Građanski zakonik, porodičnopravni odnosi.

1. Stanje i mesto Porodičnog Zakona Republike Srbije

Zakon o braku i porodičnim odnosima Republike Srbije donet je 1980.godine, dakle pre četvrt veka. U međuvremenu na ovom prostoru promenile su se tri države, raspala se ideološka matrica pravnog sistema, menjala se zakonodavna nadležnost u oblasti porodičnih odnosa, evoluirala su shvatanja o značaju i ulozi porodice u društvu, i, što je posebno značajno, tokom poslednje decenije dvadesetog veka pod okriljem Ujedinjenih nacija i Saveta Evrope usvojeno je nekoliko važnih međunarodnih dokumenata, koji su uspostavili nove standarde u porodičnom zakonodavstvu i praksi.³

Materiji porodičnog prava Ustav R Srbije⁴ (dalje: Ustav) posvećuje pažnju u drugom delu pod nazivom "Ljudska i manjinska prava i slobode" članovi 62-66. Tako, posebnim članovima Ustav reguliše pravo na zaključenje braka i ravnopravnost supružnika, slobodu odlučivanja o rađanju, prava deteta, prava i

* Asistent na Departmanu za pravne nauke Univerziteta u Novom Pazaru, e-mail: j.pljakic@uninp.edu.rs

¹ Porodični zakon R Srbije, 2005. g. ("Sl. glasnik RS", br. 18/2005.)

² Zakon o braku i porodičnim odnosima, ("Sl. glasnik RS" br. 22/80)

³ Porodični zakon-novo porodično zakonodavstvo u Srbiji, Projuris, 2005., Beograd, uvodna objašnjenja

⁴ Ustav R Srbije, 2006. g., ("Službeni glasnik RS" br. 98/2006)

dužnosti roditelja, posebnu zaštitu porodice, majke, samohranog roditelja i deteta kao i zabranu diskriminacije u čl. 15. i čl. 21. koja je temelj svih pravno normiranih odnosa. Kada je u pitanju pravo na zaključenje braka i ravnopravnost supružnika član 62. Ustava naglašava da svako ima pravo da slobodno odluči o zaključenju i raskidanju braka, te da se brak zaključuje na osnovu slobodno datog pristanka muškarca i žene pred državnim organom. Takođe, u istom članu vanbračna zajednica se izjednačava sa brakom. Sloboda odlučivanja o rađanju regulisana je članom 63. gde je određeno da svako ima pravo da slobodno odluči o rađanju dece i da će R. Srbija voditi podsticajnu politiku po tom pitanju. O pravima deteta Ustav govori u članu 64. gde se naglašava da deca uživaju ljudska prava primereno svom uzrastu i duševnoj zrelosti i da svako dete ima pravo na lično ime, upis u matičnu knjigu rođenih, pravo da sazna svoje poreklo i pravo da očuva svoj identitet. Prava i dužnosti roditelja regulisana su članom 65. Ustava. Ovim članom Ustav izjednačava roditelje u njihovim pravima i dužnostima izdržavanja, vaspitavanja i obrazovanja dece. Ustav, takođe, u prvi plan ističe interes deteta naglašavajući da prava roditeljima mogu biti oduzeta ili ograničena u sudskom postupku. U poslednjem stavu Ustav izjednačava u pravima decu rođenu van braka i decu rođenu u braku. Član 66. govori o posebnoj zaštiti porodice, majke, samohranog roditelja i deteta.

Donošenje Porodičnog zakona 2005.g. imalo je za cilj da se u Republici Srbiji u oblasti porodičnih odnosa uspostavi normativni sistem, kompatibilan savremenom evropskom zakonodavstvu i praksi, uz puno uvažavanje novog karaktera porodičnih odnosa i savremenog koncepta prava čoveka, posebno prava deteta. Pretenzije zakonodavca su da kroz ovaj zakon utvrdi bolju i potpuniju pravnu zaštitu porodice, obezbeđivanje najboljih mogućih životnih i zdravstvenih uslova za pravilan i potpun razvoj deteta i utvrđivanje mehanizama za efikasnu realizaciju prava deteta.⁵ Porodičnim zakonom se uređuju: brak i odnosi u braku, odnosi u vanbračnoj zajednici, odnosi deteta i roditelja, usvojenje, hraniteljstvo, starateljstvo, izdržavanje, imovinski odnosi u porodici, zaštita od nasilja u porodici, postupci u vezi sa porodičnim odnosima i lično ime.⁶

Zakon ima dvanaest delova i to: Osnovne odredbe, Brak, Odnosi deteta i roditelja, Usvojenje, Hraniteljstvo, Starateljstvo, Izdržavanje, Imovinski odnosi, Zaštita od nasilja u porodici, Postupci u vezi sa porodičnim odnosima, Lično ime i Prelazne i završne odredbe. Zakon sadrži materijalnopravne i procesnepravne norme u oblasti porodičnih odnosa, težeći da te odnose uredi u celosti, tako da sa svojih 363 člana predstavlja, izvesno, kodifikaciju porodičnog prava u Srbiji. Zakon se, naravno, "oslanja" i na druge zakone. Tako, prema članu 196, na imovinske odnose supružnika, vanbračnih partnera, deteta i roditelja te članova porodične zajednice koji nisu uređeni Porodičnim zakonom, primeniće se odredbe zakona kojima se uređuju svojinskopravni odnosi i obligacioni odnosi. Neophodnu sponu sa Zakonom o parničnom postupku, Porodični zakon utemeljuje u članu 202, dok u

⁵ Porodični zakon-novo porodično zakonodavstvo u Srbiji, Projuris, 2005., Beograd, uvodna objašnjenja.

⁶ čl.1., Porodični zakon R Srbije, 2005. g. ("Sl. glasnik RS", br. 18/2005.).

odnosu na Zakon o vanparničnom postupku to čini u članu 360. i drugim odredbama.

Zakon definiše i određuje porodicu, brak, vanbračnu zajednicu, majčinstvo, roditeljstvo, rađanje, izdržavanje, imovinske odnose članova porodice, nasilje u porodici, starateljstvo, sklapanje braka, srodstvo i oblike srodstva, dejstva braka, bračne smetnje, načine poništenja i prestanka braka, odnose roditelja i dece, porodičnoravni status djeteta, utvrđivanje i osporavanje materinstva kao i utvrđivanje i osporavanje kako bračnog tako i vanbračnog očinstva, vršenje, lišenje, prestanak i produženje roditeljskog prava, usvojenje, nastanak, dejstva i prestanak, hraniteljstvo.

U šestom delu Zakon određuje uslove za nastanak, dejstva i prestanak starateljstva da bi u sedmoj glavi bilo regulisano izdržavanje. Takođe, regulisani su i imovinski odnosi kako između supružnika i vanbračnih partnera, tako i između srodnika i članova porodične zajednice.

U devetom dijelu nalaze se odredbe o zaštiti od nasilja u porodici. Nadalje, zakonom su regulisani i daju se opšta procesna pravila postupaka u vezi sa porodičnim odnosima. Na kraju se nalaze odredbe koje definišu određivanje, upis i promjenu ličnog imena.

Porodični zakon centralno mesto daje detetu, postavljajući u brojnim odredbama imperativni zahtev da sud, organ starateljstva i drugi organi uprave, kao i bračna i porodična savetovališta i druge specijalizovane ustanove, kad rešavaju o porodičnim odnosima, treba da se rukovode "najboljim interesom deteta".

Termin "bračni drugovi" koji je korišćen u prethodnom Zakonu o braku i porodičnim odnosima zamenjen je u pravno precizniji i neutralniji termin: "supružnici". Kad se radi o roditeljskom pravu, Zakon govori o utvrđivanju ili osporavanju "materinstva i očinstva", a ne "očinstva i materinstva" kao do sada, stavljajući, za razliku od prethodnog zakona, majku na prvo mesto, što je i pravno i biološki ispravnije jer se polazi od pretpostavke: "majka deteta jeste žena koja ga je rodila" (član 42).⁷ Porodični zakon uvodi i neke nove pravne standarde, kao što je "najbolji interes deteta" (član 6.stav 1 i dr.), ili "minimalna suma izdržavanja" (član 160. stav 4).

2. Izazovi porodičnog zakonodavstva danas

Porodični zakon reguliše veliki broj porodičnopravnih odnosa ali isto tako veliki broj odnosa ostaje izvan pravnog regulisanja.

Rukovođeni ustavnim načelima jednakosti i ravnopravnosti i Porodični zakon izjednačava bračne i vanbračne partnere u pravima i obavezama, kao i bračnu i

⁷ Porodični zakon-novo porodično zakonodavstvo u Srbiji, Projuris, 2005., Beograd, uvodna objašnjenja.

vanbračnu djecu. Međutim, u pojedinim postupcima prava vanbračnih partnera nisu u potpunosti izjednačena sa pravima supružnika.

Nadalje, prema PZ čl. 5, st.1., (“Žena slobodno odlučuje o rađanju”) pravo na slobodno odlučivanje o rađanju rezervisano je samo za ženu. Ovakva odredba protivna je kako Ustavu R Srbije tako i mnogobrojnim međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima. Naime u čl. 63 Ustava R Srbije ovo pravo je zagantovano kao pravo o slobodnom odlučivanju o rađanju kako muškaraca tako i kod žena (“Svako ima pravo da slobodno odluči o ražanju dece”).

Porodični zakon sadrži i odredbe koje po mišljenju mnogih autora ne bi trebale biti deo zakonskog teksta i sasvim neopravdano i bez argumenata egzistiraju u praksi. To je slučaj kod dela Zakona koji reguliše prestanak braka po tužbi, te medijaciju, posredovanje kao njegov sastavni deo. Naime, u čl. 230, st. 4, gde se nabrajaju slučajevi kada se posredovanje ne sprovodi navodi se između ostalog i “ ako jedan ili oba supružnika žive u inostranstvu”. Ostaje nejasno zašto je na ovaj način oduzeto pravo supružnika koji živi u inostranstvu da učestvuje u postupku medijacije ako to želi.

Ono što svakako predstavlja veliki nedostatak ovom zakonu jesu pravne praznine po mnogim pitanjima, tj. neusaglašenost faktičkog i pravnog stanja. Jedna od takvih je i transeksualitet tj. nepodudarnost između biološkog pola i polnog identiteta. Ni po ovom pitanju ne postoji zakonsko rješenje i naše pozitivno zakonodavstvo ne prepoznaje ovu pojavu koja *de facto* postoji u društvu. Postoji samo sporadična praksa organa uprave da se ovim osobama nakon obavljene operacije promjene pola dozvoli upisivanje promjene pola u matičnim knjigama i to kao da se radilo o pogrešno upisanoj činjenici pola. Prema Porodičnom zakonu stoji pravna pretpostavka da je majka djeteta žena koja ga je rodila. Postavlja se pitanje šta ako se radi o surogat materinstvu, tj. o mogućnosti da dijete sa genetskim materijalom jednog muškarca i jedne žene rodi sasvim druga žena. Da li je i u tom slučaju majka djeteta žena koja ga je rodila i sa druge strane da li uopšte dozvoliti surogat materinstvo i pod kojim uslovima iz etičkih razloga.

Zatim, napredovanjem i usavršavanjem medicine kao i medicinskih tehnologija došli smo kao društvo u situaciju da su mnogi nekada nezamislivi medicinski zahvati mogući. U vreme kada je zakon donet medicinske intervencije te vrste nisu bile u velikoj meri rasprostranjene u našoj zemlji te su zbog toga i ostale izvan zakonskog regulisanja. Pa su tako promjena pola, začćeće uz pomoć najsavremenih med. sredstava, surogat materinstvo, istoplolni brakovi, eutanazija ostali izvan zakonskog regulisanja.

3. Perspektive porodičnog zakonodavstva

Teorija i sudska praksa dale su smernice i odgovore po mnogim pitanjima iz oblasti porodičnog prava što je rezultiralo pokretanjem postupka za donošenje Građanskog zakonika u kojem će između ostalog biti regulisana i izmenjena rešenja kojima se bavimo u ovom radu.

Posebnu novinu predstavlja norma kojom se, u skladu sa ustavnim pravom na dostojanstvo ličnosti, predlaže kao alternativno rešenje novi pravni institut. To je pravo na dostojanstvenu smrt (eutanaziju), kao pravo fizičkog lica na saglasni, dobrovoljni i dostojanstveni prekid života. Prema Prednacrtu građanskog zakonika, samo ako se kumulativno steknu humani, psiho-socijalni i medicinski razlozi, može se ostvariti pravo na eutanaziju. Kumulativni uslovi i precizan postupak za ostvarivanje tog prava, nakon komparativne analize zakonskih rešenja i prakse u primeni eutanazije u zemljama gde se legalno sprovodi, razradili bi se posebnim zakonom. U njemu bi se obezbedila autonomija volje u ostvarivanju prava na život. Posebno bi se sankcionisala zloupotreba prava na eutanaziju. Usvajanjem tog instituta zahtevalo bi da se izvrši odgovarajuća promena u Krivičnom zakoniku. S obzirom na to da o ovom institutu postoje različita mišljenja, kao i da je on legalizovan samo u četiri evropske države (Švajcarskoj, Belgiji, Holandiji i Luksemburgu), predlog je dat kao alternativna mogućnost, o čemu će se konačan sud doneti posle javne rasprave. U alternativnom zakonskom članu predloženo je da se ovo pravo izostavi.⁸

Značajna novina se odnosi i na legalizaciju surogat materinstva. Cilj je doslednije ostvarivanje prava na roditeljstvo, koja su predviđena i našim Ustavom i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Na ovaj način se doprinosi i primeni ustavnog i konvencijskog principa zabrane diskriminacije prema polu, koji je sada grubo prekršen zabranom lečenja ženske neplodnosti na ovaj način, za razliku od dopuštenosti svih vidova lečenja muške neplodnosti. To je relikv prošlosti i nerazumevanja dubine porodičnih problema parova koji ne mogu da imaju decu prirodnim putem ili uz dopuštene vidove biomedicinske pomoći, a žele da postanu roditelji.

Rađanje za drugog je predviđeno isključivo kao metod lečenja neplodnosti, a ne kao vid slobode izbora načina začeća. Predviđeno je da surogat majka može biti i srodnica i nesrodna žena, uz ponuđene alternative za samo jednu od te dve mogućnosti. Isto tako je predviđeno da se za oplodnju surogat majke može koristiti jajna ćelija nameravane majke, koja ne može da nosi i rodi dete iz zdravstvenih razloga, ili darovana jajna ćelija treće žene, a ne surogat majke, što znači da se prednost daje gestacijskoj, a ne genetskoj surogaciji. Nije dopušteno ugovaranje naknade za rađanje za drugog, ali može biti ugovoreno plaćanje naknade troškova izazvanih trudnoćom i rađanjem. Međusobni odnosi nameravanih roditelja i žene koja će roditi detese regulišu ugovorom koji podleže sudskoj overi. Sudija je dužan da upozori stranke na posledice ugovora, a naročito da će žena koja je rodila dete morati po rođenju da ga preda nameravanim roditeljima. Pre zaključenja ugovora nameravani roditelji i žena koja se obavezuje da rodi dete za njih, moraju se obratiti savetovalištu radi psiho-socijalne pripreme. Ugovor može biti zaključen samo između državljanina Srbije ili lica koje imaju prebivalište u našoj zemlji najmanje tri godine, uz otvorenu alternativu da to bude pet godina. Eventualne sporove oko

⁸ Šta donosi Građanski zakonik, specijalan dodatak Novosti, 23. okt. 2015. g., str. 21., Komisija za izradu GZ.

roditeljstva rešavaće sud. Surogat materinstvo je inače dopušteno u Ruskoj Federaciji, Ukrajini, Estoniji, Grčkoj, Izraelu, Rumuniji, Slovačkoj, Poljskoj, Gruziji, Belgiji, Velikoj Britaniji, Luksemburgu, Holandiji, Australiji (u državama Viktorija i Kvinslend), u nekim državama SAD, Indiji i drugim.

Značajnije novine su predviđene i u delu koji se odnosi na bračni ugovor. Npr. sudiji je data mogućnost da odbije overu ugovora ako njime nisu zaštićeni interesi obe strane i on je prilikom overe dužan da upozori supružnike na posledice ugovora, posebno da nezaposleni supružnik ili onaj koji tokom trajanja braka ostane bez posla neće imati prava na deo u imovini stečenoj tokom braka. Bitno je da sudija upozori na tu posledicu ugovora, jer budući supružnici ne moraju imati saznanja šta njihov ugovor praktično znači i u kakvoj se situaciji mogu naći ako dođe do prestanka braka. To je podjednako značajno i ako je jedan od njih u momentu sklapanja braka nezaposlen, kao i ako su oba zaposlena, jer sigurnost radnog mesta nije izvesna. U Prednacrtu su zatim dati i modeli mogućih klauzula bračnog ugovora, što sadašnji Zakon ne predviđa.⁹

Deo Prednacrtu GZ koji reguliše porodične odnose baziran je na sadašnjem Porodičnom zakonu, čije odredbe su novelirane u skladu sa ratifikovanim međunarodnim konvencijama, sa naučnim dostignućima značajnim za porodično-pravne odnose i zahtevima savremenog života, kao i dostignutog stepena društvenog razvoja. Pri tome su uzeta u obzir i iskustva sudske prakse domaćih sudova kao i Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. U nastojanju da se doprinese poboljšanju demografske slike zemlje, Prednacrtom je predviđena dužnost države i lokalne samouprave da raznim spektrom mera (finansijskim, poreskim, stambenim, radnopravnim, ekonomskim, socijalnim) utiče na podsticanje rađanja. U tom cilju se preporučuje osnivanje demografskog fonda. Veoma loša demografska situacija je poznata, pa je stoga potrebno preduzeti opsežne mere kako bi se to stanje bar donekle promenilo. Bolja porodičnopravna zaštita posebno osetljivih lica, kao što su maloletnici ili lica nesposobna za rasuđivanje, koja su zasnovala vanbračnu zajednicu, najčešće baš voljom drugog vanbračnog partnera. Njima se priznaju pravna dejstva koja su priznata i supružnicima, iako maloletstvo i nesposobnost za rasuđivanje predstavljaju bračne smetnje usled kojih im po sadašnjem zakonu ta prava nisu priznata.

Jedan od alternativnih članova predviđa i mogućnost sklapanja braka u crkvenoj formi kao punovažnoj, bez potreba sklapanja građanskog braka. Za ovo je, međutim, potrebna promena Ustava. U skladu sa Konvencijom o pravima deteta, stavovima Komiteta za prava deteta i stavovima brojnih relevantnih stručnjaka i udruženja, kao i akademija iz naše zemlje i inostranstva, predložena je zabrana telesnog kažnjavanja deteta. Svi oni su se izjasnili protiv fizičkog kažnjavanja dece, jer najčešće ostavlja štetne posledice na zdravlje i razvoj mališana. Ova zabrana je do sada uvedena u 47 zemalja, kao što su Grčka, Albanija, Kipar, Makedonija, Malta,

⁹ Šta donosi Građanski zakonik, specijalan dodatak Novosti, 13. nov. 2015. g., str. 21., prof. dr Olga Cvejić Jančić, član Komisije za izradu GZ.

Hrvatska, Austrija, Nemačka, Bugarska, Rumunija, Mađarska, Ukrajina, Izrael, Poljska, Holandija, Španija, Portugalija, sve skandinavske zemlje i mnoge vanevropske zemlje. Prednacrt takođe detaljnije uređuje imovinske odnose između članova porodične zajednice, poboljšava odredbe o zaštiti od porodičnog nasilja i slično. Na primer, regulisano je upućivanje člana porodice koji vrši nasilje na lečenje od alkoholizma, narkomanije i ostalih bolesti zavisnosti. U delu koji je posvećen pravima deteta uneta su neka poboljšanja. Na primer, pravo na lične kontakte sa detetom je priznato ne samo detetu nego i srođnicima i licima koji su sa detetom razvila odnose posebne bliskosti, ako je priznavanje tog prava u najboljem interesu deteta. Radi zaštite interesa deteta, maloletniku, bez obzira na uzrast, nije priznato pravo da odbije medicinsku intervenciju bez saglasnosti organa starateljstva, ako je ona potrebna da bi se sprečilo teško narušenje zdravlja ili smrt. Ovo je predviđeno da bi se onemogućio eventualni štetni uticaj roditelja pripadnika određenih verskih konfesija na odluku deteta o odbijanju medicinskog pristanka.

Vraćena je i mogućnost nepotpunog usvojenja, jer ima mišljenja da će to doprineti povećanju broja usvojenja, posebno dece starijeg uzrasta, za koju u praksi vlada manje interesovanje od usvojenja sasvim male dece.

U delu koji se odnosi na starateljstvo izvršena su znatna poboljšanja položaja šticećenika. Njemu su priznata brojna prava ukoliko je sposoban za rasuđivanje i u granicama te sposobnosti. Pre svega je istaknuto da se starateljstvo zasniva na poštovanju ljudskih prava, osnovnih sloboda i dostojanstva lica pod starateljstvom. Šticećeniku je priznato pravo da predloži da mu određena osoba bude ili ne bude postavljena za staraoca, uz obavezu organa starateljstva da obrazloži odluku kojom se šticećenikov predlog odbija. Poboljšanju položaja šticećenika doprinosi i obaveza staraoca da preduzme sve mere kako bi se lice pod starateljstvom uključilo u svakodnevni život i slobodne aktivnosti, u skladu sa njegovim zdravstvenim stanjem, sklonostima, željama i sposobnostima. Tu je i obaveza da jednom mesečno posećuje šticećenika (ako ne žive zajedno) i neposredno se obaveštava o uslovima u kojima živi. Naime, u praksi se dešava da staralac ne posećuje šticećenika ili to čini retko, pa šticećenik nema ni mogućnost da se izjasni ili požali na uslove u kojima živi ili postupke lica u ustanovi u koju je smešten. Staralac je, zatim, dužan da preduzimanja značajnijih mera koje se tiču ličnosti i imovinskih interesa šticećenika pribavi i razmotri njegovo mišljenje, stavove i želje, a zatim i da ga obaveštava o poslovima upravljanja njegovom imovinom.¹⁰

Opšti zaključak koji je donet bavljenjem ovom tematikom jeste da mora doći do izmena na planu porodičnog prava, te da porodičnopravni odnosi ne smeju poznavati pravne praznine, tj. ostajati izvan zakonskog regulisanja. Takođe, u postojećim pravnim rešenjima doneti izmene gde će biti u potpunosti ispoštovana Ustavom zagarantovana načela ravnopravnosti pred Zakonom i jednakosti prilikom njegove primene.

¹⁰ Šta donosi Gradanski zakonik, specijalan dodatak Novosti, 13. nov. 2015. g., str. 22., prof. dr. Olga Cvejić Jančić, član Komisije za izradu GZ

Literatura:

1. Babić, Ilija. 2014. *Komentar Porodičnog zakona*, Beograd:Službeni glasnik.
2. Drakšić, Marija. 2007. *Porodično pravo i prava deteta*, Beograd:Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu.
3. Građanski zakonik Republike Srbije, Radna verzija, Vlada R. Srbije, 29. maj 2015.g.
4. Mladenović, Marko. 1995. *Porodično pravo*, Beograd.
5. Ponjavić, Zoran. 2007. *Porodično pravo*, Beograd.
6. Porodični zakon R Srbije, 2005. g. ("Sl. glasnik RS", br. 18/2005.)
7. *Porodični zakon-novo porodično zakonodavstvo u Srbiji*, 2005., Beograd: Projuris.
8. Šta donosi Građanski zakonik, specijalan dodatak Novosti, 13. nov. 2015. g., komentar Komisije za izradu Građanskog zakonika
9. Šta donosi Građanski zakonik, specijalan dodatak Novosti, 23. okt. 2015. g., komentar Komisije za izradu Građanskog zakonika
10. Ustav R Srbije, 2006. g., ("Službeni glasnik RS" br. 98/2006)
11. Zakon o braku i porodičnim odnosima, ("Sl. glasnik RS" br. 22/80)

FAMILY LAW IN REPUBLIC OF SERBIA: STATUS, CHALLENGES AND PROSPECTS

MSc Jasmina Niksic

Abstract:

The Family Law of the Republic of Serbia (hereinafter: the Law) was passed in 2005, and as such at the time when it was adopted represented a significant innovation compared to the previous Marriage and Family Relations Law from 1981. In this paper we present the current status and place of the Family Law in the legal system of the Republic of Serbia. Given the fact that since the adoption of the Law one decade passed, it would be necessary to introduce the innovations in this field. A particular problem that we emphasize is that there are legal gaps that occur due to technological development and medical devices as well as changes in the overall reality. Thus, many social phenomena remain outside the legal regulation in our country. The issue we are engaging as well are the possible solutions to the above problems.

Keywords: Family Law, legal gaps, changes in the law, the Civil Code, family relations.